

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВА ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

ШЕВЕРДІНА ВІКТОРІЯ ІГОРІВНА

Начальник відділу планування та координації науково-правових досліджень Національної академії правових наук України
ORCID 0009-0002-7948-1451

УДК 349.2

DOI 10.37772/2518-1718-2025-4(52)-5

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН З ПРОФЕСІЙНИМИ СПОРТСМЕНАМИ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ

Анотація. У даній статті автором оцінюється важливість дослідження правового регулювання трудових відносин у галузі професійного спорту як на державному рівні, так і на рівні міжнародного співробітництва. Так як у сучасному світі спорт став не лише популярним соціальним явищем, а й потужним економічним феноменом, що охоплює значну кількість працівників — спортсменів, тренерів, суддів та інших. Стрімке зростання масштабів спортивної індустрії, процес комерціалізації змагань і глобальна мобільність спортсменів зумовлюють необхідність наукового осмислення питання правового врегулювання трудових відносин у цій сфері. І хоча спортивна діяльність в Україні є надзвичайно поширеною, але з точки зору трудового права, правове регулювання спортивної діяльності потребує доопрацювання у відповідності до потреб сучасного суспільства та його адаптації до високих світових стандартів. В роботі звертається увага на те, що незважаючи на вагомий внесок професійних спортсменів в економіку держави та розвиток суспільства їхня праця залишається найменш врегульованою та незахищеною формою зайнятості.

Автор аналізує напрямки розвитку правового забезпечення спортивно-трудова відносин та наголошує, що вагому роль у впорядкуванні трудової діяльності спортсменів відіграє індивідуально-договірне регулювання, яке відображає реальні потреби у трудових відносинах між працівником-спортсменом і роботодавцем-спортивною організацією (наприклад, професійний трудовий договір гравців зі спортивними клубами). У процесі вивчення цього питання автором було розглянуто міжнародне законодавство, право Європейського Союзу, європейську практику вирішення спорів у професійному спорті. Дослідивши напрями та перспективи правового забезпечення спортивно-трудова відносин у галузі професійного спорту, було висловлено свої пропозиції у рамках концепції міжнародної норми про працю у професійному спорті щоб удосконалити національне законодавство. Зроблено висновок, що дослідження трудових відносин з професійними спортсменами на міжнародному рівні має високу наукову, практичну й соціальну значущість. Воно є передумовою створення ефективної системи правового регулювання у сфері спорту, яка забезпечить баланс інтересів спортсменів, клубів, федерацій і держав, а також підвищить рівень правового захисту працівників спортивної галузі у світі.

Ключові слова: професійний спорт, спортивно-трудова відносини, трудовий контракт, правові гарантії, захист прав спортсменів, національне законодавство, міжнародно-правова норма.

Постановка проблеми. Праця професійних спортсменів є глобальним явищем, що стосується усіх країн цивілізованого світу. Їхня професійна спортивна діяльність посідає особливе місце у соціально-економічному та культурному житті будь-якої розвиненої держави, адже є особливою сферою, де поєднуються ознаки праці, підприємництва, твор-

чості та публічного представництва держави. Трудові відносини зі спортсменами характеризуються специфічними умовами праці та мають досить розгалужену систему правового регулювання, тож виникають складнощі при їх вирішенні. Це зумовлює необхідність в спеціальному правовому регулюванні, яке буде чітко визначати характер таких відносин.

Праця спортсменів – це не лише форма трудової діяльності, а й важливий чинник формування міжнародного іміджу, національної ідентичності та престижу держави. Сучасний спорт своїми масштабами пронизує всі рівні сучасного суспільства, впливаючи на основні сфери його життєдіяльності. Адже через спортивні досягнення країни демонструють рівень свого розвитку, соціальної згуртованості та ефективності державної політики у сфері фізичної культури та спорту. А сфера професійного спорту, в свою чергу, є важливим джерелом зайнятості, адже характеризується потужним потенціалом для створення нових робочих місць і розширення можливостей для працівників-спортсменів. Але така діяльність відрізняється від класичної моделі трудових відносин високим рівнем саморегулювання, оскільки має залежність від правил і регламентів, які приймаються міжнародними організаціями і спортивними федераціями.

Праця спортсменів залишається найменш врегульованою та незахищеною формою зайнятості. Українське законодавство потребує розробку комплексного нормативного акту, який би системно врегулював статус професійного спортсмена, умови його праці, соціальний захист і дисциплінарну відповідальність. Розглядаючи саме трудові відносини, що виникають між роботодавцями (наприклад, спортивними організаціями) та працівниками-спортсменами, то вони можуть бути закріплені як в одноособовий спосіб (трудоий, цивільний договір, контракт) так і колективним (наприклад, колективний трудовий договір). Також слід зауважити, що така діяльність характеризується високим рівнем трудової міграції як усередині національних кордонів, так і поза ними. Тож забезпечення гідних умов праці для професійних спортсменів вимагає створення та підтримання в актуальному стані законодавчих актів щодо регулювання відносин у сфері фізичної культури та спорту.

Мета статті це розкриття особливостей правового забезпечення трудових відносин з професійними спортсменами, як на національному рівні так і на міжнародному. Та проведення аналізу міжнародних правових стандартів для визначення перспектив розвитку національного законодавства України для забезпечення гідних умов праці для працівників-спортсменів.

Стан дослідження. Окремі аспекти правового регулювання трудових правовідносин з професійними спортсменами знайшли відображення у працях таких науковців як: П. Бущенко, Н. Вапнярчук, Н. Гетьманцев, В. Жернаков, М. Іншин, К. Мельник, С. Прилипко, О. Процевський, Г. Чанишева, О. Ярошенко та ін. Водночас особливості укладення трудового контракту з працівником-спортсменом в рамках

міжнародного співробітництва досліджено не в повній мірі, особливо враховуючи реалії сьогодення.

Постановка проблеми. Праця професійних спортсменів – це стратегічний ресурс держави, який поєднує економічну, соціальну, культурну та дипломатичну функції. Ефективне правове забезпечення цієї сфери є не лише питанням внутрішньої політики, а й важливим фактором формування авторитету України серед міжнародної спільноти. В Україні спортивні відносини регулюються системою нормативно-правових актів різного рівня, які визначають правові засади організації, управління, фінансування, соціального захисту та трудових відносин учасників спортивної діяльності. Основу яких складає внутрішнє законодавство яке діє в межах держави і є результатом реалізації нормотворчої функції державних органів, яка втілює цілі та інтереси різних прошарків суспільства [1]. Фундаментальні основи законодавства про фізичну культуру і спорт в Україні складає Конституція, як основний закон держави вона включає наступні норми, що стосуються спортивного права: п. 1 ст. 3 (людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю), п. 1 ст. 9 (чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України). При здійсненні спортивної діяльності Конституція гарантує: право кожного на відпочинок (ст. 45), право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування (ст. 49), право на вільний розвиток особистості та вибір професії (ст. 43). Ці положення формують конституційне підґрунтя для розвитку спорту як складової частини фізичної культури, охорони здоров'я та трудової діяльності та створюють правові передумови для комплексного захисту прав професійних спортсменів. А норма про пріоритет міжнародних договорів, ратифікованих Верховною Радою України, гарантує імплементацію міжнародних стандартів у національне законодавство, що сприяє гармонізації спортивного права з європейськими нормами [2]. Таким чином, Конституція України виступає фундаментом правового регулювання спортивної діяльності, визначаючи засади державної політики у сфері фізичної культури, спорту та охорони здоров'я, а також забезпечуючи баланс між правами спортсменів, обов'язками держави та суспільними інтересами.

Станом на сьогодні базовим є Закон України «Про фізичну культуру і спорт» від 24.12.1993 року (далі – Закон №3808-XII) – який є основним спеціальним законом, що визначає організаційно-правові засади спортивної діяльності та регулює зокрема, питання статусу професійних спортсменів, укладення спортивних контрактів, фінансування спорту, соціального захисту спортсменів і тренерів, діяльності

спортивних федерацій, клубів, національних збірних команд та інші. [3]. Закон №3808-ХІІ у взаємодії з трудовим, цивільним, адміністративним та міжнародним правом формує цілісну нормативно-правову базу розвитку спорту та забезпечує комплексне правове регулювання спортивної діяльності, охоплюючи питання працевлаштування спортсменів, їхніх майнових прав, дисциплінарної відповідальності, медичного контролю та міжнародної співпраці. У системі правового забезпечення спортивної діяльності Закон №3808-ХІІ відіграє інтеграційну роль, адже поєднує державне регулювання з елементами самоврядування спортивних організацій. Його положення конкретизуються у підзаконних актах Кабінету Міністрів України, які визначають порядок підготовки спортсменів, фінансування спортивних програм, соціальний захист учасників змагань тощо. Водночас антидопінгове законодавство та локальні акти спортивних федерацій формують спеціалізовані норми, що відповідають міжнародним стандартам, встановленим Всесвітнім антидопінговим агентством та Міжнародним олімпійським комітетом. Отже, Закон №3808-ХІІ функціонує як системоутворюючий елемент правової структури спортивної галузі, забезпечуючи єдність правового простору, в межах якого реалізуються трудові, соціальні та професійні права спортсменів.

Міжнародно-правове регулювання спортивної діяльності є ключовим чинником формування глобальної правової системи у сфері спорту, спрямованої на уніфікацію трудових, соціальних та етичних стандартів. Універсальні та спеціалізовані міжнародні акти не лише встановлюють правові засади функціонування спорту, а й забезпечують гармонізацію національного законодавства держав із міжнародними нормами. Це сприяє розвитку єдиних підходів до визначення правового статусу спортсменів, гарантує їхній соціальний захист, рівність можливостей і справедливі умови праці. Таким чином, міжнародно-правові норми виступають механізмом інтеграції та стабілізації спортивної сфери у глобальному контексті, забезпечуючи баланс між національним суверенітетом і міжнародними зобов'язаннями держав. Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН) у своїх резолюціях неодноразово наголошувала на тому, що потенціал спорту може бути і повинен бути задіяний для розвитку та забезпечення миру, для розвитку людського потенціалу, зміцнення солідарності та співробітництва на місцевому, національному та міжнародному рівнях, виконання пріоритетних завдань у галузі національного миробудування та державного будівництва. А також підкреслювала роль та значення спорту для побудови більш щасливого життя на планеті і для просування цілей і принципів Статуту ООН [4].

Серед міжнародних актів, що визначають правові засади спортивної діяльності, особливо значущими є: Загальна декларація прав людини 1948 р., Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права людини та громадянина 1966 р., Олімпійська хартія, Міжнародна хартія фізичного виховання та спорту 1978 р., Європейська спортивна хартія, Європейська конвенція про запобігання насильству та хуліганській поведінці глядачів під час спортивних заходів і, зокрема, під час футбольних матчів 1985, Конвенція проти застосування допінгу 1989р., Кодекс спортивної етики та інші. Крім того, в межах Ради Європи приймаються директиви і рекомендації Ради міністрів, низка яких стосується питань, пов'язаних з відносинами в сфері праці. Крім того, в межах Ради Європи приймаються директиви і рекомендації Ради міністрів, низка яких стосується питань, пов'язаних з відносинами в сфері праці. Міжнародні документи не створюють права безпосередньо для конкретної особи, а покладають відповідний обов'язок на державу забезпечити дотримання цих прав. Тобто професійний спортсмен неспроможний безпосередньо скористатися цими правами, доки держава як суб'єкт міжнародного права не дасть свою згоду, прийнявши відповідне міжнародне зобов'язання. Тому з юридичної точки зору говорити про міжнародно-правовий, у тому числі міжнародний спортивно-правовий статус індивіда можна досить умовно [5]. Слід зазначити, що органи Європейського Союзу наділені незначним числом повноважень з регулювання трудових відносин, більшість питань в цій сфері вирішується на рівні національного законодавства країн-членів Європейського Союзу, встановлюючи правило, що індивідуальний трудовий договір регулюється правом, обраним сторонами. Наприклад, трудові відносини професійних спортсменів у Європі мають подвійний характер: з одного боку – це класичні трудові відносини, з іншого – діяльність, яка підпорядковується особливим правилам спортивних федерацій, ліг та міжнародних спортивних організацій. Через це більшість європейських країн застосовують комбіновану модель регулювання, що поєднує норми трудового права, цивільного права та спортивного права. У європейських країнах сформувалася система, де трудові відносини зі спортсменами регулюються комплексно, із застосуванням трудового права, цивільного права та спортивних норм. Хоча національні підходи відрізняються, загальноєвропейська тенденція полягає у визнанні спортсмена повноцінним суб'єктом трудових правовідносин з особливим статусом, забезпеченні його соціального захисту, безпеки, свободи пересування та стабільності контрактів. Така модель поступово стає стандартом і для країн, що прагнуть інтеграції до правового простору ЄС, зокрема України.

В Україні також відповідно Закону №3808-ХІІ, а саме ч. 2. ст. 38 в якій зазначається, що діяльність у професійному спорті провадиться відповідно до цього Закону, Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП) та інших нормативно-правових актів, а також статутних та регламентних документів відповідних суб'єктів сфери фізичної культури і спорту та міжнародних спортивних організацій. Питання, пов'язані з регулюванням діяльності професійних спортсменів в Україні, вирішуються переважно на підставі норм трудового законодавства. При цьому варто враховувати, що згідно КЗпП працівники реалізують право на працю шляхом укладення трудового договору [6]. Водночас професійні спортсмени укладають строкові трудові договори (контракти), що впливає з положень ч. 3 ст. 38 Закону №3808-ХІІ. Контракт визначається як особлива форма трудового договору, в якому строк його дії, права, обов'язки та відповідальність сторін (у тому числі матеріальна), умови матеріального забезпечення та організації праці працівника, умови розірвання договору, зокрема дострокового, можуть установлюватися за угодою сторін. Ця форма трудового договору надає можливість якісно врегулювати працю працівників та підвищити рівень їх відповідальності. Разом з тим, на думку С. Прилипка, О. Ярошенка та Н. Вапнярчук, контракт є особливим регулятором трудових відносин, особливим видом трудового договору, в який можна включити умови матеріального забезпечення, зміст роботи, відповідальність сторін та повинен спрямовуватися на забезпечення умов для проявлення ініціативності та самостійності працівника, враховуючи його індивідуальні здібності та професійні навички, підвищення взаємної відповідальності сторін, правову й соціальну захищеність працівника. [7, 8]. За таких умов, можна дійти висновку, що контракт є центральним інструментом регулювання професійних спортивних відносин, що визначає зміст взаємних прав та обов'язків спортсмена і спортивної організації та забезпечує правову визначеність у сфері, яка характеризується високим рівнем ризику, інтенсивністю фізичних навантажень та особливими вимогами до результативності праці. Його значення виходить далеко за межі класичного трудового договору, оскільки охоплює специфічні аспекти спортивної діяльності, що не можуть бути врегульовані загальними нормами трудового права. Водночас контракт виступає механізмом адаптації загальних норм трудового права до особливостей спортивної діяльності, які включають: підвищений рівень травматизму, участь у змаганнях та зборах, сезонний характер роботи, вікові критерії, необхідність дотримання спортивних правил та етичних стандартів [9].

У міжнародному вимірі контракт виконує роль механізму транснаціонального регулювання, оскільки

спортивні правовідносини часто охоплюють кілька юрисдикцій і стає інструментом забезпечення єдності та передбачуваності спортивного ринку у межах різних правових систем. Звертаючи увагу на стрімкий розвиток професійного розвитку на міжнародному рівні, то у сучасному світі нормативно-правове регулювання взаємовідносин суб'єктів спортивної діяльності різної державної приналежності вже не може здійснюватися виключно за допомогою національного законодавства окремих країн у силу його розрізненості і суперечливості. Все більш важливе значення в цьому процесі надається міжнародним договорам, що містять нормативні приписи уніфікованого характеру. Тому багато міжнародно-правових джерел міжнародного спортивного права здатні, поряд з актами національного права, виступати в якості безпосередніх джерел юридичних прав і обов'язків суб'єктів конкретних спортивних правовідносин. Нормативно-правове регулювання професійного спорту на міжнародній арені здійснюється на підставі зовнішніх (акти міжнародного співробітництва та національного законодавства) та внутрішніх (статути та регулюючі документи міжнародних спортивних організацій, національних спортивних організацій, професійних спортивних ліг (асоціацій), професійних клубів, індивідуальні контракти) документів [10].

Трудові відносини зі спортсменами на міжнародному рівні становлять складну й динамічну правову конструкцію, що знаходиться на перетині трудового, цивільного, спортивного та міжнародного права. Їх еволюція зумовлена низкою глобальних процесів – професіоналізацією спорту, комерціалізацією спортивних подій, транснаціональним характером діяльності спортсменів, а також розширенням юрисдикції міжнародних спортивних організацій. У цьому контексті можна виділити кілька ключових особливостей та перспектив розвитку таких відносин: 1) необхідність гармонізації законодавства з міжнародними стандартами; 2) вирішення питання правового статусу спортсмена як працівника, так як існує неоднорідність у виборі форми договору (трудовай, цивільно-правовий, контракт); 3) недостатня інтеграція України у глобальні механізми врегулювання спортивних спорів, що створює прогалини у доступі спортсменів до справедливого та швидкого правосуддя; 4) потреба у комплексному законі про професійний спорт, адже глобальні тенденції показують, що ефективний розвиток професійного спорту потребує спеціального законодавчого акту, яким будуть враховані питання визначення стандартів тренерської діяльності, запровадження медичних та страхових гарантій; визначення статусу професійних ліг та клубів тощо; 5) соціальний захист спортсменів у контексті воєнного стану, що викликає потребу в

правовому регулюванні участі спортсменів у військовій службі або мобілізації, адаптації соціальних гарантій для спортсменів, що постраждали від війни, продовження виступів за кордоном при збереженні правового зв'язку з державою.

Висновок. Провівши аналіз правового поля України, з метою визначення правового підґрунтя для ефективного функціонування українського професійного спорту, дійшли висновку що регулювання українського професійного спорту відбувається на підставі загальноприйнятих та галузевих нормативно-правових актів. Маючи комплексний характер трудові відносини зі спортсменами видозмінюються та удосконалюються відповідно до інформаційного середовища та глобальних викликів сучасності. З'ясовано, що державною політикою України передбачено розвиток професійного спор-

ту, проте відносини в цій сфері на управлінсько-операційному рівні остаточно не врегульовані. Визначено, що правове регулювання спорту в Україні перебуває під впливом низки глобальних викликів, що зумовлені трансформацією міжнародного спортивного права, динамікою глобальних спортивних ринків та інтеграційними процесами. Міжнародний розвиток трудових відносин зі спортсменами характеризується зміцненням їхнього правового статусу, розширенням системи соціальних гарантій, уніфікацією норм регулювання та посиленням ролі національних спортивних організацій. Перспективи розвитку трудових відносин в Україні з професійними спортсменами включають подальшу гармонізацію правових стандартів, цифровізацію трудових відносин та посилення правозахисних механізмів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Тіхонова М. А. Огляд джерел міжнародного спортивного права. URL: [http://zt.knute.edu.ua/files/2012/03\(62\)2012/3_12_31.pdf](http://zt.knute.edu.ua/files/2012/03(62)2012/3_12_31.pdf)
2. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Про фізичну культуру і спорт Закон України від 24.12.1993 № 3808-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>
4. Офіційний вебпортал Міністерства молоді та спорту України. URL: <https://mms.gov.ua/news/generalna-asambleya-oon-pidtvordila-pravilnist-kursu-reformi-sportu-v-ukraini>
5. Міжнародна хартія фізичного виховання, фізичної активності та спорту від 21.11.1978 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_350#Text
6. Забезпечення соціальних прав у спорті: монографія/За заг. редакцією академіка НАПрН України, д.ю.н., професора М. І. Іншина та д.ю.н. Я. Я Мельника. Вид-во «Освіта України». Київ, 2021. URL: https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/3140/1/2021_6168577.pdf
7. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
8. Прилипко С. М. Трудовий контракт у законодавстві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05. Харків, 1995. 16 с.
9. Ярошенко О. М., Вапнярчук Н. М. Контракт у трудовому праві. *Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. / [редкол. вид.: Тацій В. Я. та ін.]; Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2016. Т. 11: Трудове право / [редкол.: С. М. Прилипко, М. І. Іншин, О. М. Ярошенко та ін.]. 2018. С. 278–280.*
10. Нерода Н. В. Правове поле професійного спорту в Україні. В: Костюкевич В. М., редактор. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації. Зб. наук. пр. Вінницьк. держ. пед. ун-ту ім. Михайла Коцюбинського. Вінниця; 2014;17, с. 780–785.*
11. Жаровська І. М. Правове регулювання спорту в Україні: глобалізаційні виклики. *Аналітично-порівняльне правознавство. 2022. № 6. С. 366 – 369. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.06.67>*
12. Кисельова О. І. Особливості трудових відносин зі спортсменами- професіоналами. *Lex Sportiva. 2023. № 2. С. 13–19. DOI: <https://doi.org/10.32782/lexsportiva/2022.2.3>*
13. Черноус О. В. Проблеми правового регулювання трудових відносин зі спортсменами. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків, 2019. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/31_05_2019/pdf/10.pdf
14. Величко Л. Компаративістське дослідження сфери дії трудового права на правове регулювання праці професійних спортсменів. *Evropský politický a právní diskurz. 2018. Sv. 5, Vyd. 1. С. 264-270.*

REFERENCES

1. Tikhonova, M.A. Review of sources of international sports law. URL: [http://zt.knute.edu.ua/files/2012/03\(62\)2012/3_12_31.pdf](http://zt.knute.edu.ua/files/2012/03(62)2012/3_12_31.pdf) [in Ukrainian].
2. Constitution of Ukraine dated 28.06.1996 No. 254к/96-ВР. Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
3. On physical culture and sports Law of Ukraine dated 24.12.1993 No. 3808-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text> [in Ukrainian].
4. Official web portal of the Ministry of Youth and Sports of Ukraine. URL: <https://mms.gov.ua/news/generalna-asambleya-oon-pidtvordila-pravilnist-kursu-reformi-sportu-v-ukraini> 4. International Charter of Physical Education, Physical Activity and Sport of 21.11.1978. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_350#Text [in Ukrainian].
5. International Charter of Physical Education, Physical Activity and Sport dated 21.11.1978. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_350#Text
6. Ensuring social rights in sport: monograph/Edited by Academician of the National Academy of Physical Education and Sports of Ukraine, Doctor of Law, Professor M. I. Inshin and Doctor of Law Ya. Ya. Melnyk. Publishing house "Education of Ukraine". Kyiv, 2021. [in Ukrainian]. URL: https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/3140/1/2021_6168577.pdf
7. Labor Code of Ukraine dated 10.12.1971 No. 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> [in Ukrainian].
8. Prylypko, S.M. Labor contract in the legislation of Ukraine: abstract of dissertation ... candidate of law: 12.00.05. Kharkiv, 1995. 16 p. [in Ukrainian].
9. Yaroshenko, O.M., Vapnyarchuk, N.M. Contract in labor law. Great Ukrainian legal encyclopedia: in 20 volumes / [ed. ed.: Tatsii V. Ya. et al.]; National Academician of Law of Ukraine, V. M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine, Yaroslav the Wise National Law University. Kharkiv: Law, 2016. Vol. 11: Labor Law / [ed.: S. M. Prylypko, M. I. Inshin, O. M. Yaroshenko et al.]. 2018. pp. 278–280. [in Ukrainian].
10. Neroda, N.V. Legal field of professional sports in Ukraine. In: Kostyukevich V. M., editor. Physical culture, sports and health of the nation. Collection of scientific works of Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsyubynsky. Vinnytsia; 2014;17, pp. 780–785. [in Ukrainian].
11. Zharovska, I.M. Legal regulation of sports in Ukraine: globalization challenges. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/02/70.pdf> [in Ukrainian].
12. Kyselova, O.I. (2023). Peculiarities of labor relations with professional athletes. *Lex Sportiva*, 2, 13–19. DOI: <https://doi.org/10.32782/lexsportiva/2022.2.3> [in Ukrainian].
13. Chornous, O.V. Problems of legal regulation of labor relations with athletes. Training of police officers in the context of reforming the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. Kharkiv, 2019. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/31_05_2019/pdf/10.pdf [in Ukrainian].
14. Velichko, L. (2018). Comparative study of the scope of labor law on the legal regulation of the work of professional athletes. *Evropský politický a právní diskurz*. Sv. 5, Vyd. 1. C. 264-270 [in Ukrainian].

SHEVERDINA VIKTORIIA

PhD in Law, Senior Researcher
National Academy of Sciences of Ukraine

**LEGAL SUPPORT FOR LABOR RELATIONS WITH PROFESSIONAL ATHLETES:
FEATURES AND PROSPECTS FOR DEVELOPMENT AT THE INTERNATIONAL LEVEL**

Problem setting. The work of professional athletes is a global phenomenon that affects all countries of the civilized world. Their professional sports activities occupy a special place in the socio-economic and cultural life of any developed state, as they are a special sphere that combines the features of labor, entrepreneurship, creativity and public representation of the state. Labor relations with athletes are characterized by specific working conditions and have a fairly extensive system of legal regulation, so difficulties arise in resolving them. This necessitates the need for special legal regulation, which will clearly define the nature of such relations.

Analyses of recent researches and publications. Certain aspects of the legal regulation of labor relations with professional athletes have been reflected in the works of such scholars as: P. Bushchenko, N. Vapnyarchuk, N. Getmantsev, V. Zhernakov, M. Inshin, K. Melnyk, S. Prylypko, O. Protsevsky, G. Chanysheva, O. Yaroshenko, etc. At the same time, the features of concluding an employment contract with an employee-athlete within the framework of international cooperation have not been fully studied, especially taking into account today's realities.

Article's main body. Revealing the features of legal support for labor relations with professional athletes, both at the national and international levels. And conducting an analysis of international legal standards to determine the prospects for the development of national legislation of Ukraine to ensure decent working conditions for employee athletes.

Conclusions and prospects for the development. In this article, the author assesses the importance of studying the legal regulation of labor relations in the field of professional sports both at the state level and at the level of international cooperation. Since in the modern world, sport has become not only a popular social phenomenon, but also a powerful economic phenomenon that covers a significant number of workers - athletes, coaches, judges and others. The rapid growth of the sports industry, the process of commercialization of competitions and the global mobility of athletes necessitate a scientific understanding of the issue of legal regulation of labor relations in this area. Although sports activities in Ukraine are extremely widespread, from the point of view of labor law, the legal regulation of sports activities requires refinement in accordance with the needs of modern society and its adaptation to high world standards. The work draws attention to the fact that despite the significant contribution of professional athletes to the economy of the state and the development of society, their work remains the least regulated and unprotected form of employment. The author analyzes the directions of development of legal support of sports-labor relations and emphasizes that an important role in regulating the labor activity of athletes is played by individual contractual regulation, which reflects the real needs in labor relations between an employee-athlete and an employer-sports organization (for example, a professional labor contract of players with sports clubs). In the process of studying this issue, the author considered international legislation, European Union law, and European practice of resolving disputes in professional sports. Having studied the directions and prospects of legal support of sports-labor relations in the field of professional sports, his proposals were expressed within the framework of the concept of international norms on labor in professional sports in order to improve national legislation. It is concluded that the study of labor relations with professional athletes at the international level has high scientific, practical and social significance. It is a prerequisite for creating an effective system of legal regulation in the field of sports, which will ensure a balance of interests of athletes, clubs, federations and states, as well as increase the level of legal protection of sports industry workers around the world.

Key words: professional sports, sports-labor relations, labor contract, legal guarantees, protection of athletes' rights, national legislation, international legal norm.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Шевердіна В. І. Правове забезпечення трудових відносин з професійними спортсменами: особливості та перспективи розвитку на міжнародному рівні. *Право та інновації*. 2025. № 4 (52). С. 51–57. doi: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4\(52\)-5](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4(52)-5).

Дата подання автором: 25.11.2025

Дата прийняття після рецензування: 08.12.2025

Дата опублікування: 23.12.2025